

Den ensamma människan av Anders Hansson

Mest känd, eller minst okänd, är han nog för att ha skrivit musiken till Bamse. Andra minns honom kanske som chef för ateljén på Hemmets Journals reklamavdelning, där Hoola Bandoola–Arne fick jobb 1976. Precis i den vevan spelades den LP in som borde vara vad alla tänker på när de hör namnet Ronny Åström.

Den ensamma människan, där Ronny Åström kompas av Peps Blodsband, är en skånsk musikklassiker, om än Lost in the blåst. Bara det celebra studiosällskapet gör plattan intressant. Det är den klassiska Blodsbandsbesättningen med Brynn Settels, Rolf Alm och Göran Weihs. Ja, och så Bosse Skoglund såklart. Vem annars? Men även om Peps producerar, lirar gitarr till höger och vänster och stöttar med refrsång som det står på omslaget, är detta en Ronny Åström-platta. Det är hans röst och hans låtar som står i centrum.

Omslaget, ja. Ska man vara ärlig är det väl helt enkelt... fult. En skäggig Ronny Åström med tjockbågade "morfar-glasögon" står mitt i en armé av identiskt lika, ansiktslösa, könlösa gestalter. Fult, som sagt, men en ganska effektiv illustration av albumtiteln. Vänder man på steken befinner man sig plötsligt i en kontorsstol på ett statligt verk. Statsverket till och med, om man får tro den blå kulspetspenna som ligger på det skrivbord bilden överblickar.

Tjänstemannen är i färd att granska en för den tiden säkert modern datautskrift av "Kontrolluppgift ur register för utredning av inspelningsförhållanden per 76-06-26" komplett med musikernas personnummer och passfoton. Ett utslag både av den Åströmska humorn och den samhällskritik som plattan är full av.

Går det att använda ord som "expropriation" och "lönerörelsens periferi" i en rocktext? Nej, det gör det inte. Inte utan att vara olidligt pekfingerfiftande, tråkig och vänsterpolitiskt korrekt. (Detta var ju visserligen inte något man behövde vara rädd för att vara under 70-talet.) Men Ronny Åström klarade av det. Hur? Genom den ovan nämnda humorn. Gärna svart sådan.

Som i *Livet på landet* (inte att förväxla med Peps *Lived po lanned* som kom tolv år senare) där huvudpersonen förlorar sin syster och svåger och alla sina djur när fabriken intill hans gård släpper ut "en kuslig dimma, kall o grön". Själv har han gått hem i tid för att dricka kaffe ("det skriker i min kaffetarm") och kommer undan med livet i behåll. Men gården exproprieras, tvångsköps, och det överlevande offret för miljöskandalen flyttas till "pensionärsvåning i stan" där han sitter på sin balkong "och rullar tummar dagen lång". Mitt i all jävlighet kan han ändå "inte låta bli att le åt ödets ironi / för när som faran är som störst, så räddas man av kaffetörst!"

Var och varannan låt på *Den ensamma människan* slutar med en suverän sistarad och texterna är över huvud taget den allra största behållningen med Ronny Åströms plattor. (Det blev bara två. Den andra, *Hampadängor*, kom 1977 och är även den producerad av Peps.) Ronny Åströms röst är däremot säkert något som ovana lyssnare behöver vänja sig vid. Skrovlig och ganska gubbig med bred västskånsk dialekt.

Att musiken svänger behöver väl dock inte påpekas. Peps var kanske som allra djupast nersjunknen i reggaen vid den här tiden, vilket märks på några av låtarna. Men långt ifrån på alla. Har man en låt som *Pssst! Lunchen väntar på Stadshotellet!* med undertiteln (*Antifackpampsmarschen*) då gör man inte reggae av den. Är det marsch så är det, med snärtiga trumvirvlar och visselpipa. Här är det Kapitalet och Facket som sitter i samma båt. Eller vid samma brakmiddag, där "sosseglöden falnar" redan vid första supen och Åström konstaterar att "vår dröm e väck, vi glömde var vi la' den".

Det är fler som får sig en känga på plattans nio spår. Skvalradio och den "blekfeta nöjesindustrin" i *Klibbiga toner* och förmyndarsamhället i *Storebror ser dig* till exempel. Andra låtar är visserligen mer av bagatellkaraktär, men väldigt underhållande. Det gäller inte minst kärlekslåten *Skrotknuttens majvisa* med de helt obetalbara raderna "Du e annorlunda! / Du, min mjuka, runda! / Du, min mulliga mördegspaj, Maj!"

I *Sextioettan* berättar Åström en hysterisk historia om den utsjasade gräsänklingen med fem, sex barn som efter påtryckningar till slut beställer hem en tjej ur kompisens "lilla svarta bok". Men det är inte sexuella preferenser som ligger bakom kravet att tjejen ska vara så mager som möjligt. När den stackars flickan väl klätt av sig drar han dit "hela jävla barnaskaran" och vrålar: "Se, så magra blir dom nöt, som inte äter opp sin havregrynsgröt!"

Eftersom låtarna är så textcentrerade och dessa i sin tur försöker säga något om samhället så som det såg ut på den tiden känns några av dem ganska daterade. Yngre lyssnare kan i några fall behöva lite bakgrundsfakta för att förstå vad Åström sjunger om. Fast det är väl inte för mycket begärt att även dagens sekulariserade ungdom bör känna till historien om Noas ark? Eller att man, i dagar då gamla Baader-Meinhof-terrorister släpps ut ur fängelset, har koll på de händelser på västtyska ambassaden i Stockholm 1975 som utgör bakgrunden till *Balladen om den sjunde terroristen?*

Synd vore i alla fall om bristande allmänbildning är orsak till att man inte kan njuta av Åströms förklaring till *Varför super Noa?*. Svaret på frågan är att Gud uppenbarar sig i regntunga skyar och beordrar Noa: "Gå o skärp din såg och yxa / o ta på dig snickarbyxa!" för att sedan låta syndafloden ta slut precis när arken är färdig. Noa står med gråten i halsen på Ararat. "Sen går han ner och super till / aldrig mer han jobba vill! / Jäser vin och blir till sist / världens förste alko'list."

Plattans bästa låt är däremot inte inaktuell på något sätt. Sorgligt nog. Den som satt foten på långvården eller en sjukhemsavdelning förstår vad jag pratar om. Gamlingar som ensamma och försummade sitter och ser tillbaka på ett liv som mest bjudit på hårt arbete och besvikelser. Så gör också huvudpersonen i *Skeve-Per* som fått sitt öknamn på grund av den "blunder" Gud gjort när han "höftat till mitt högerben för kort". Ackompanjerad av ett känslotjutande gitarrsolo av Peps ligger Skeve-Per i sin sjukhussäng och ringer på personalen. Men förgäves. Det är för sent. "Han levde ensam hela långa livet, / o han e lika ensam när han dör".

Musik med sådan tyngd och styrka får aldrig blåsa bort helt och hållet.